

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายวรวิทย์ กังคศิเทียม ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๘/๒๕๖๔

เรื่องพิจารณาที่ ๘/๒๕๖๔

วันที่ ๓ เดือน พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๖๔

ระหว่าง { ศาลอุทธรณ์

ผู้ร้อง

ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๙
ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ หรือไม่

ความเห็น

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย โดยมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติเงื่อนไขไว้ กฎหมายดังกล่าวต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควร แก่เหตุ และจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ รวมทั้งต้องระบุเหตุผลความจำเป็น ในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย” และวรรคสอง บัญญัติว่า “กฎหมายตามวรรคหนึ่ง ต้องมีผลใช้บังคับ เป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง”

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๕๕๙ กำหนดให้ศาลแขวงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาที่มีโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีแพ่งซึ่งราคาทรัพย์สินที่พิพากษาหรือจำนวนเงินที่ฟ้อง ไม่เกินสามแสนบาท โดยมีเจตนารมณ์ให้การดำเนินคดีอาญากับผู้ต้องหาที่กระทำความผิดเล็กน้อย ให้มีการพิพากษาคดีด้วยความรวดเร็วเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน และเพื่อคุ้มครองให้เกิดความสงบเรียบร้อยในสังคม

การยื่นฟ้องคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจศาลแขวงต้องดำเนินการตามมาตรา ๗ ที่กำหนดให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบส่งตัวผู้ต้องหาพร้อมด้วยสำนวนการสอบสวนไปยังพนักงานอัยการเพื่อให้พนักงานอัยการยื่นฟ้องต่อศาลแขวงให้ทันภายในกำหนดเวลาที่สี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่เวลาที่ผู้ต้องหาถูกจับ หรือนับแต่เวลาที่ผู้ต้องหาได้รับแจ้งข้อหาแล้วแต่กรณี หากเกิดความจำเป็นทำให้ไม่สามารถฟ้องคดีได้ทันภายในกำหนดเวลาดังกล่าว พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการต้องยื่นคำร้องขอผิดฟ้อง และพนักงานอัยการต้องฟ้องคดีภายในเวลาที่ศาลอนุญาตให้ผิดฟ้อง มิฉะนั้นพนักงานอัยการย่อมไม่มีอำนาจฟ้อง เว้นแต่จะได้ดำเนินการตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แต่ในกรณีที่เกิดความจำเป็นไม่สามารถฟ้องผู้ต้องหาต่อศาลให้ทันภายในกำหนดเวลาที่กฎหมายกำหนด พนักงานอัยการต้องดำเนินการขออนุญาตฟ้องตามมาตรา ๙ จากอัยการสูงสุด หรือพนักงานอัยการผู้มีตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีอัยการหรืออธิบดีอัยการภาค ซึ่งอัยการสูงสุดมอบหมายเสียก่อน เป็นผู้อนุญาตให้ฟ้องหรือมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ฟ้อง โดยต้องดำเนินการตามมาตรา ๙ ภายในอายุความฟ้องคดี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๕ เช่นเดียวกับคดีอาญาทั่วไป และแม้จะมีการขออนุญาตและมีการอนุญาตให้ฟ้องคดีได้ก็ตาม แต่ไม่อาจขออนุญาตและอนุญาตให้ฟ้องคดีเกินระยะเวลาของอายุความฟ้องคดีตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๕ ได้

ข้อโต้แย้งที่ว่าคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจศาลแขวงหากไม่สามารถฟ้องคดีภายในระยะเวลาตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๔๙๙ มาตรา ๗ ผู้ต้องหาต้องได้รับสิทธิในการปล่อยตัวและไม่ถูกดำเนินคดี ได้รับการพิจารณาอย่างรวดเร็วเป็นธรรม และการให้อำนาจพนักงานอัยการขออนุญาตฟ้องไม่เป็นธรรมต่อผู้ต้องหาและประชาชนนั้น เห็นว่าการกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๗ นั้น ไม่ใช่อายุความฟ้องคดีที่หากเลยกำหนดเวลาสี่สิบแปดชั่วโมงแล้ว ผู้ต้องหาจะไม่ถูกดำเนินคดี แต่เป็นกฎหมายที่มุ่งคุ้มครองทั้งผู้เสียหายและผู้ต้องหาไปพร้อมกัน โดยเป็นระยะเวลาเร่งรัดเพื่อให้คดีอาญาที่มีความผิดเล็กน้อยได้รับการพิจารณาด้วยความรวดเร็วเพื่อคุ้มครองพยานหลักฐานไม่ให้สูญหายหรือสามารถติดตามมาได้ทันทั่วทั้งที่ เมื่อมีการจับตัวผู้ต้องหาแล้ว หากไม่สามารถยื่นฟ้องต่อศาลแขวงให้ทันภายในกำหนดเวลาที่สี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่เวลาที่ผู้ต้องหาถูกจับ หรือนับแต่เวลาที่ผู้ต้องหาได้รับแจ้งข้อหา พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการต้องขอผิดฟ้องและจะขอให้ขังผู้ต้องหาได้ไม่เกินห้าคราว คราวละไม่เกินหกวัน เมื่อครบเวลาผิดฟ้องและฝากขังตามมาตรา ๗ แล้ว ผู้ต้องหาต้องได้รับสิทธิในการปล่อยตัว แม้คดีอาญาดังกล่าวจะต้องพิจารณาด้วยความรวดเร็ว แต่การสั่งฟ้องคดีของพนักงานอัยการว่าคดีมีพยานหลักฐานพอฟ้องต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ รอบคอบ รัดกุม มีความถูกต้องและเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายและวิธีปฏิบัติ

ซึ่งการพิจารณาความอาญานอกจากจะต้องรวดเร็วแล้ว หลักสำคัญที่ต้องพิจารณาประกอบคือ ต้องพิจารณาคดีให้ความเป็นธรรมทั้งฝ่ายผู้เสียหายและผู้ต้องหา ดังนั้น การสั่งฟ้องคดีของพนักงานอัยการจึงไม่สามารถที่จะกระทำโดยรวดเร็วได้ในทุกคดี ขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงและความยุ่งยากซับซ้อนในแต่ละกรณีไป หากเกิดความจำเป็นไม่สามารถฟ้องผู้ต้องหาต่อศาลให้ทันภายในกำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๗ กฎหมายได้กำหนดกระบวนการในการตรวจสอบการทำงานของพนักงานอัยการ ผู้รับผิดชอบสำนวนไว้โดยพนักงานอัยการต้องดำเนินการขออนุญาตฟ้องตามมาตรา ๘ จากอัยการสูงสุด หรือพนักงานอัยการผู้มีตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีอัยการหรืออธิบดีอัยการภาค ซึ่งอัยการสูงสุดมอบหมายโดยมีหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขตามข้อบังคับของอัยการสูงสุดว่าด้วยการขออนุญาตฟ้องและการอนุญาตฟ้องคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลแขวง พ.ศ. ๒๕๕๙ ซึ่งการขออนุญาตฟ้องข้อ ๘ ของข้อบังคับกำหนดว่าคดีที่ขออนุญาตฟ้อง ให้พนักงานสอบสวนทำเป็นรูปสำนวนการสอบสวน ระบุสาเหตุที่ไม่ได้ขอผิดฟ้องหรือเหตุที่ขาดผิดฟ้องไว้ในสำนวนการสอบสวน และต้องส่งตัวผู้ต้องหาพร้อมสำนวนด้วย ส่วนการอนุญาตฟ้องเป็นไปตามข้อ ๑๓ ที่กำหนดให้ในการอนุญาตฟ้อง ให้พิจารณาข้อเท็จจริง ข้อหา พยานหลักฐานในสำนวนการสอบสวนและเงื่อนไขระบบคดี ตามกฎหมายและระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาของพนักงานอัยการประกอบ รวมทั้งให้คำนึงถึงการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการ หลักการอำนวยความยุติธรรม และการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนประกอบการพิจารณาด้วย เห็นได้ว่าการขออนุญาตฟ้องและการอนุญาตฟ้องมีกฎหมายกำหนดให้พนักงานอัยการดำเนินการอย่างรอบคอบโดยพิจารณาพยานหลักฐานที่เป็นข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายประกอบการพิจารณาเพื่อสั่งคดี ซึ่งหากสั่งฟ้องโดยพยานหลักฐานไม่เพียงพอพิสูจน์ความผิดจะมีผลกระทบต่อสิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาและเสรีภาพของผู้ต้องหาในคดีอาญาที่คดีมีพยานหลักฐานไม่พอฟ้อง และมีการตรวจสอบ กลั่นกรองการใช้ดุลพินิจและถ่วงดุลการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการตามลำดับชั้นสายงานการบังคับบัญชาซึ่งเป็นระบบตรวจสอบภายในองค์กรอัยการในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อรักษาความยุติธรรมและคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องหาที่ต้องได้รับการพิจารณาในการสั่งคดีอย่างรอบคอบ เพื่อรักษาความยุติธรรมในคดีให้กับผู้เสียหายไม่ให้ผู้กระทำความผิดหลุดพ้นไปเพราะสั่งฟ้องเกินกำหนดเวลา ดังนั้น พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๘ จึงไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ ไม่กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณา
ความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๔๙๙ มาตรา ๙ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖

(นายวรวิทย์ กังศศิเทียม)

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ